

RECEȚIONAT

Agenția Națională pentru Cercetare
și Dezvoltare _____

_____ 2022

AVIZAT

Secția AȘM _____

_____ 2022

RAPORT ȘTIINȚIFIC ANUAL 2022

privind implementarea proiectului din cadrul Programului de Stat (2020-2023)

***PATRIMONIUL ARHEOLOGIC DIN EPOCA FIERULUI ÎN REGIUNEA
NISTRULUI MIJLOCIU ȘI BAZINUL RÂULUI COGÂLNIC: CERCETARE
INTERDISCIPLINARĂ ȘI VALORIFICARE ȘTIINȚIFICĂ,
20.80009.1606.14***

Prioritatea Strategică IV. Provocări societale

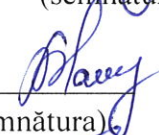
Rectorul Universității
de Stat din Moldova

ȘAROV Igor
(numele, prenumele)

(semnătura)

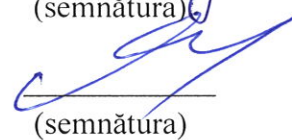
Președintele Senatului USM

ȘAROV Igor
(numele, prenumele)

(semnătura)

Conducătorul proiectului

ZANOCI Aurel
(numele, prenumele)

(semnătura)

Chișinău 2022

1. Scopul etapei anuale conform proiectului depus la concurs

Cercetări de teren cu colectarea de materiale

2. Obiectivele etapei anuale

1. Valorificarea prin săpătură a siturilor cu potențial arheologic ridicat și a celor în care patrimoniul arheologic este amenințat de distrugere
2. Punerea în aplicare a conceptului de cercetare interdisciplinară în teren prin participarea specialiștilor din domeniile conexe
3. Valorificarea preliminară a potențialului științific al materialelor arheologice descoperite
4. Actualizarea progreselor și rezultatelor despre proiect și diseminarea on-line
5. Promovarea rezultatelor căpătate în proiect

3. Acțiunile planificate pentru realizarea scopului și obiectivelor etapei anuale

1. Prospecțiuni arheologice și geofizice la siturile din regiunea Nistrului Mijlociu și bazinul râului Cogâlnic.
2. Sondaje arheologice la siturile cu potențial arheologic ridicat din regiunea Nistrului Mijlociu.
3. Săpături arheologice la siturile din regiunea Nistrului Mijlociu și bazinul râului Cogâlnic, ce au un potențial arheologic ridicat și la cele în care patrimoniul arheologic este amenințat de distrugere.
4. Analiza post-săpătură a materialelor arheologice descoperite în siturile din regiunea Nistrului Mijlociu și bazinul râului Cogâlnic în campaniile din anii 2021 și 2022.
5. Prelevarea de probe din cadrul siturilor din regiunea Nistrului Mijlociu și bazinul râului Cogâlnic, pentru efectuarea analizelor pedologice, petrografice și antropologice.
6. Organizarea Colloquium-ului cu participare internațională „Descoperiri vechi și abordări noi în arheologia epocii fierului din spațiul tiso-nistrean / Old discoveries and new approaches to the Archaeology of the Iron Age in the Tisa-Dniester area”.
7. Elaborarea de publicații științifice și participarea la conferințe naționale/internaționale în vederea promovării și diseminării rezultatelor cercetărilor interdisciplinare.
8. Promovarea activităților științifice pe pagina de Facebook a proiectului etc.

4. Acțiunile realizate pentru atingerea scopului și obiectivelor etapei anuale

1. *Prospecțiuni arheologice și geofizice la siturile din regiunea Nistrului Mijlociu și bazinul râului Cogâlnic:*
 - au fost realizate prospecțiuni terestre (periegheze) la 25 situri din bazinul Nistrului Mijlociu: Țareuca III, Păpăuți „Grădina lui Goncear”, Păpăuți „Hlinaia” I, Păpăuți „Hlinaia” II, Parcani „Zanova”, Parcani I, Parcani II, Cușmirca I, Cușmirca II, Cușmirca III, Olișcani II, Socola I, Socola II, Socola III, Șipca I, Șipca II, Șestaci, Otac etc.;
 - au fost realizate prospecțiuni terestre (periegheze) la 8 situri din bazinul Cogâlnicului și regiunile aferente: Ecaterinovca-Ialpușeni-Valea Jeparului, Basarabeasca II, Carabetovca I, Sadaclia I, Ucraina I, Valul lui Traian de Sus etc.

- au fost continuate prospecțiunile geofizice la așezările Saharna „Țiglău” și Țahnăuți, din regiunea Nistrului Mijlociu.

2. *Sondaje arheologice la siturile cu potențial arheologic ridicat din regiunea Nistrului Mijlociu și bazinul râului Cogâlnic:*

- au fost efectuate sondaje arheologice la fortificațiile: Parcani „Zanova”, Curătura, Pohrebeni și Păpăuți „Cetate”.

3. *Săpături arheologice la siturile din regiunea Nistrului Mijlociu și bazinul râului Cogâlnic, ce au un potențial arheologic ridicat și la cele în care patrimoniul arheologic este amenințat de distrugere:*

- au fost efectuate cercetări arheologice la siturile Saharna „Țiglău” și Horodiște „La Șanț”, din regiunea Nistrului Mijlociu;

- au fost efectuate cercetări arheologice la siturile Lipoveni II „La Nisipărie”, Hansca „La Livadă” și Valul lui Traian de Sus, din bazinul Cogâlnicului și regiunile aferente.

4. *Analiza post-săpătură a materialelor arheologice descoperite în siturile din regiunea Nistrului Mijlociu și bazinul râului Cogâlnic în campaniile din anii 2021 și 2022.*

- au fost prelucrate și studiate în condiții de laborator artefactele provenite în urma cercetărilor arheologice din anul 2021 la siturile: Saharna „Țiglău”, Horodiște „La Cot”, Cogâlniceni, Lipoveni II „La Nisipărie” etc.

- au fost prelucrate și analizate materialele descoperite în urma periegezelor din toamna anului 2021, la siturile: Solonceni „Hlinaia”, Mateuți „La Bașne”, Ecaterinovca-Ialpujeni-Valea Jeparului etc.;

- au fost elaborate cinci rapoarte de săpătură cu privire la rezultatele investigațiilor arheologice din anul 2021 în regiunea Nistrului Mijlociu și bazinul râului Cogâlnic, prezentate și aprobate de Comisia Arheologică din cadrul Ministerului Culturii.

- au fost prelucrate și studiate în condiții de laborator materialele descoperite în urma periegezelor din primăvara anului 2022, la siturile: Țareuca III, Păpăuți „Grădina lui Goncear”, Socola I, Socola II, Cușmirca I etc.

- a demarat procesul de prelucrare și analiză a artefactelor provenite din săpăturile din vara anului 2022 la siturile Saharna „Țiglău”, Horodiște „La Șanț”, Lipoveni II „La Nisipărie” etc.

5. *Prelevarea de probe din cadrul siturilor din regiunea Nistrului Mijlociu și bazinul râului Cogâlnic, pentru efectuarea analizelor pedologice și antropologice:*

- au fost prelevate probe de sol din siturile Saharna „Țiglău”, Horodiște „La Șanț”, Lipoveni II „La Nisipărie”, Valul lui Traian de Sus, Parcani „Zanova”, Pohrebeni etc. pentru a analiza gradul de antropizare a solului;

- au fost colectate și analizate oasele umane provenite din gropile din așezarea Saharna „Țiglău”, precum și din mormintele aferente așezării.

6. *Organizarea Colloquium-ului cu participare internațională „Descoperiri vechi și abordări noi în arheologia epocii fierului din spațiul tiso-nistrean / Old discoveries and new approaches to the Archaeology of the Iron Age in the Tisa-Dniester area”*

- în perioada 28-31 iulie 2022, la baza arheologică a USM din localitatea Saharna, raionul Rezina a fost organizat Colloquium-ul de vară de la Saharna la care au participat 30 specialiști în domeniu din România, Germania și Republica Moldova.

7. *Elaborarea de publicații științifice și participarea la conferințe naționale/internaționale în vederea promovării și diseminării rezultatelor cercetărilor interdisciplinare*

- au fost elaborate 17 articole științifice și 37 rezumate ale comunicărilor, prezentate la întruniri științifice din Republica Moldova și de peste hotare. Majoritatea publicațiilor realizate de membrii proiectului au fost plasate pe platforma researchgate.net ([Aurel Zanoci's lab | Moldova State University \(researchgate.net\)](https://researchgate.net/profile/Aurel-Zanoci)), precum și pe <https://ibn.idsi.md/>, devenind accesibile pentru toți cei interesați.

- membrii proiectului au participat la: patru conferințe internaționale (peste hotare) – 5 comunicări; o conferință internațională (în Republica Moldova) – 2 comunicări; șase conferințe naționale cu participare internațională – 27 comunicări; o conferință națională – 6 comunicări.

8. *Promovarea activităților științifice pe pagina de Facebook a proiectului etc.*

- activitățile științifice realizate în cadrul proiectului și-au găsit reflectare pe pagina de Facebook a proiectului (<https://www.facebook.com/epocafierului>), pe pagina de Facebook a Facultății de Istorie și Filosofie a Universității de Stat din Moldova (<https://www.facebook.com/pg/istorie.usm/posts/>), precum și pe site-ul Universității de Stat din Moldova (<https://usm.md/>).

5. Rezultatele obținute

Prospecțiunile arheologice au avut drept scop verificarea stării de conservare și reperarea (GPS) siturilor menționate în diferite publicații și repertorii, elaborate mai ales în anii '40-'60 ai sec. XX, precum și descoperirea de situri noi. Astfel, în regiunea Nistrului Mijlociu au fost verificate și cartate 25 situri, dintre care 22 așezări deschise (Păpăuți „Hlinaia” I, Păpăuți „Hlinaia”, Țareuca III, Cușmirca I etc.) și trei fortificații (Socola I, Socola III și Pohrebeni). În bazinul râului Cogâlnic și regiunile aferente au fost inspectate 8 așezări deschise, cum ar fi: Ecaterinovca-Ialpușeni-Valea Jeparului, Basarabeasca II, Carabetovca I ș.a. Unele situri, cum ar fi Parcani I, Parcani II, Curătura III, Poiana (raionul Șoldănești) ș.a., incluse în repertoriile anterioare, nu au putut fi identificate pe teren, fie din cauza distrugerii lor, fie că referințierea lor geografică, prezentată în repertorii, nu este adecvată. Interes prezintă rezultatele cercetărilor de teren din preajma localității Socola, raionul Șoldănești, unde până acum erau cunoscute doar situri ale culturii Cucuteni-Tripolie. În urma periegezelor realizate de echipa proiectului au fost descoperite artefacte arheologice, care denotă o locuire în acest spațiu și în epoca fierului. Astfel, aici au fost descoperite două fortificații (Socola I și Socola III), care flancau defileul ce pornea din malul abrupt al Nistrului, în spatele cărora erau amplasate două așezări deschise (Socola II și Socola IV). De asemenea, în procesul periegezelor în bazinul Nistrului Mijlociu a fost descoperită o cetate, necunoscută anterior – Pohrebeni. Grație faptului că situl se află în pădure s-a păstrat foarte bine conturul și elementele lui defensive. Fortificația, de formă circulară, are diametrul de cca 65 m și a fost înconjurată cu un val, a cărui lățime la bază este de cca 10-12 m, iar înălțimea – de cca 1,0-1,2 m, și un șanț cu lățimea de cca 6-7 m și adâncimea de cca 0,7-1,0 m.

Astfel, rezultatele prospecțiunilor arheologice realizate în anul 2022, vor contribui la definitivarea repertoriului siturilor arheologice din epoca fierului din regiunea Nistrului Mijlociu și bazinul râului Cogâlnic, în perspectiva elaborării lucrărilor de sinteză în cadrul proiectului.

Sondaje arheologice

În anul 2022 au fost realizate sondaje în incintele fortificațiilor Parcani „Zanova”, Păpăuți „Cetate”, Curătura și Pohrebeni. Sondajele, cu dimensiunile de 1×1 m, au avut drept scop stabilirea existenței stratului cultural în incintele fortificațiilor, precum și încadrarea cronologică a acestuia. Astfel, la Pohrebeni s-a stabilit că stratul cultural are o grosime de cca 0,4 m, fiind bogat în fragmente ceramice din două perioade – sec. X-IX a. Chr. și sec. IV-III a. Chr.

În siturile Parcani „Zanova” și Păpăuți „Cetate”, grosimea stratului cultural este de cca 0,3 m, iar materialele recuperate, permit datarea acestor fortificații în sec. IV-III a. Chr.

Sondajul realizat în fortificația Curătura a scos în evidență o locuire ne semnificativă în incintă, iar materialele recuperate sunt din perioadele sec. IV-III a. Chr. și evul mediu timpuriu.

Săpături arheologice

Cercetările arheologice la situl din prima epocă a fierului de la *Saharna „Țiglău”*, raionul Rezina au fost realizate prin intermediul a trei secțiuni. Prima (nr. 7 – numerotarea continuă pe cele din anii precedenți), cu dimensiunile de 20×4 m, a fost amplasată în partea centrală a așezării și a avut drept scop studierea mai multor structuri arheologice de tipul gropilor menajere, precum și a stratului de cultură din preajmă. Materialele descoperite în această parte a așezării demonstrează o locuire neîntreruptă, începând cu a doua jum. a sec. XII a. Chr. și până în sec. VII a. Chr. Astfel, fiind prezente vestigiile ale culturilor Holercani-Hansca, Cozia-Saharna și Basarabi-Șoldănești. Interes prezintă artefactele, descoperite atât în structurile arheologice, cât și în stratul cultural. Acestea sunt reprezentate de vase ceramice întregi sau întregibile, figurine antropomorfe și zoomorfe din lut, unelte și ustensile din bronz și fier etc.

Investigațiile arheologice din cadrul secțiunii nr. 8 de la „Țiglău” au urmărit cercetarea unei zone afectată de intervențiile antropice. În suprafața cercetată (25 m²) au fost descoperite două morminte, care, probabil, proveneau dintr-un tumul cu mantaua din sol (cernoziom). Prima înmormântare era complet acoperită de pietre. După demantelarea amenajării din piatră, au fost descoperite resturile scheletice a doi indivizi. Primul defunct, păstrat în conexiune anatomică, a fost depus în poziție chirchită, pe partea stângă, cu capul spre E. Oasele celui de-al doilea defunct au fost descoperite în partea de sud-vest a platformei din piatră, fiind, probabil, răvășite în momentul depunerii celui alt defunct. Inventarul funerar este reprezentat de ceramică și ustensile din lut. La o distanță de cca 2 m spre nord, a fost sesizată o construcție din piatră sub forma de incintă de piatră, compusă din lespezi de calcar. Din interiorul ei au fost recuperate cinci fragmente de oase umane în asociere cu fragmente de oase animale și ceramică.

Cea de a treia secțiune (nr. 9), cu dimensiunile de 10×2 m, a fost săpată la în incinta citadelei de pe marginea de sud-est a sitului, identificată în campania din anul 2021. Ca urmare a investigațiilor arheologice nu au fost descoperite structuri arheologice, însă a fost atestat un bogat sortiment vase ceramice, ce denotă o locuire în incintă în secolele X-IX a. Chr.

Cercetările la situl *Horodiște „La Șanț”*, raionul Rezina au fost realizate prin intermediul unei secțiuni cu dimensiunile de 20×2 m, și au avut drept scop cercetarea valului și șanțului

de apărare, ce întretăia promontoriul pe care este amplasată cetate. Ca urmare a cercetărilor arheologice a fost studiată structura valului, la a cărui edificare, după cum s-a stabilit, a fost utilizată piatra, lemnul și pământul. Acestea au fost amenajate sub forma unui „zid” cu lățimea de cca 4 m, ce consta din două paramente din piatră, sprijinite de bârne din lemn. Spațiul dintre paramente, fiind umplut cu pământ și pietriș. În fața „zidului”, a fost săpat un șanț de apărare, care conform cercetărilor noastre, în timpul funcționării avea lățimea de cca 5 m și adâncimea de cca 3 m. Inventarul arheologic, recuperat în timpul cercetărilor arheologice, permite încadrarea fortificației în sec. IV-III a. Chr.

La situl stratificat *Lipoveni II „La Nisipărie”* în anul 2022 au fost întreprinse cercetări arheologice cu caracter de salvare. Drept rezultat al săpăturilor arheologice, au fost identificate și cercetate integral sau parțial 9 de gropi (nr. 117-124). Cu unele excepții, materialele arheologice colectate din gropi datează din prima epocă a fierului și epoca romană, perioade cărora atribuim și complexe respective. Vestigii arheologice importante au fost descoperite atât în aria cercetată prin săpături, cât și pe suprafața sitului, în zone complet sau parțial distruse de extracții de nisip sau lucrări agricole. După materialul din care au fost confecționate, remarcăm diferite piese din argint, bronz, aramă, plumb(?), fier, lut, os, corn și piatră. Colecția artefactelor include arme, ustensile, piese de port și de podoabă, monedă. Cel mai numeros material descoperit este ceramica, predominând fragmentele de vase lucrate cu mâna, din pastă neagră-cenușie și cafenie-cenușie, ornamentate cu caneluri, linii incizate și brâuri în relief, date la începutul primei epoci a fierului (sec. XII-X a. Chr.). Mai reduse ca număr sunt fragmentele de vase lucrate cu mâna din pastă grosieră sau la roată din pastă fină și zgrunțuroasă de culoare cenușie, datând din perioada de început a epocii migrațiilor (sec. IV p. Chr.). Câteva resturi ceramice se atribuie nivelului de locuire traco-getic (sec. VI-V a. Chr.) sau celui databil în evul mediu târziu (sec. XV-XVII). Descoperiri deosebit interesante și, primele de acest fel, sunt două amfore romane fragmentare din sec. I-II p. Chr., aflate în cuprinsul a trei gropi menajere. Importante pentru stabilirea paleoeconomiei comunităților din epoca fierului sunt și cele circa șapte sute de fragmente de resturi faunistice recuperate.

În primăvara anului 2022 au fost realizate cercetări arheologice preventive la *Valul lui Traian de Sus* (sectorul Ecaterinovca – Valea Perjii), într-un sector unde fortificația liniară este relativ bine păstrată, atât șanțul cât și valul propriu zis fiind observate clar la suprafața terenului. Secțiunea trasată a avut dimensiunile de 2×20 m, în limitele ei fiind cuprins șanțul fortificației și o parte a valului. Cercetarea completă a valului propriu-zis nu a fost posibilă din cauza unui cablu de fibră optică în funcțiune al unei companii de comunicații, instalat în urmă cu 10 ani în partea nordică a *Valului lui Traian de Sus*. Elementele constructive și stratigrafia verticală constatate în secțiunea executată în anul curent la *Valul lui Traian de Sus* nu diferă mult de situațiile identificate în timpul cercetărilor efectuate sub egida Agenției Naționale Arheologice în anii 2019-2020. Precizăm că în sectorul cercetat în anul curent, șanțul are în secțiune o formă aproximativ trapezoidală, cu lățimea la nivelul surprinderii de 4 m, iar la fund de 2,3 m, adâncimea fiind de 2,4 m de la nivelul actual de călcare. În ceea ce privește valul propriu-zis al fortificației liniare, în sectorul cercetat a fost surprinsă o lentilă de sol cenușiu amestecat cu lut cu grosimea de circa 0,4 m, provenit din șanțul structurii arheologice.

În cuprinsul sitului de la *Hansca „La Livadă”* au fost efectuate cercetări arheologice preventive, fiind executate trei secțiuni de dimensiuni diferite, ce însumează o suprafață de

cca 142 m.p. Drept rezultat, au fost descoperite două cuptoare menajere, dintre care unul se atribuie aşezării de tip Sântana de Mureş - Cerneahov, din sec. IV, iar altul – orizontului medieval din sec. X-XI p. Chr., şi un număr de opt gropi cu destinaţii diferite, majoritatea date în prima epocă a fierului.

Astfel, săpăturile arheologice realizate în anul 2022 s-au soldat cu rezultate remarcabile, care vor contribui la soluţionarea mai multor probleme ştiinţifice, cum ar fi: habitatul comunităţilor umane din regiunea Nistrului Mijlociu şi bazinul Cogâlnicului în epoca fierului şi în perioada romană târzie; riturile şi ritualurile funerare ale acestor comunităţi; cronologia şi periodizarea epocii fierului atât în regiunile de studiu, cât şi în spaţiul carpato-danubiano-pontic; etc.

Cercetări interdisciplinare

Geofizice

Prospecţiunile geofizice, realizate cu sprijinul echipei Platformei Arheoinvest, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” Iaşi, România, au permis identificarea urmelor elementelor defensive (nevizibile la suprafaţa solului) la situl din prima epocă a fierului de la Țahnăuți, raionul Rezina. Ca urmare a fost sesizată o anomalie pozitivă circulară cu diametrul de cca 65 m, care, prin analogie cu alte situri cercetate anterior prin săpături arheologice (Saharna Mare și Saharna „Rude”), ar putea reprezenta urmele unui șanț de apărare. Aceasta permite, în prealabil, să constatăm prezența la Țahnăuți a unei citadele cu diametrul de cca 65 m, apărată prin intermediul unui șanț, dublat, probabil, de o palisadă. De asemenea, scanările în incintă au scos în evidență și alte anomalii pozitive, care, de regulă, reprezintă urmele unor locuințe și a gropilor menajere. În urma cercetărilor geofizice la situl Saharna „Țiglău” au fost evidențiate, la fel, mai multe anomalii pozitive (urme de locuințe și gropi), care se au permis studierea planimetriei interioare, precum și stabilirea limitelor aşezării. Rezultatele căpătate vor facilita realizarea, în anii următori, a sondajelor și/sau a săpăturilor. la structurile arheologice identificate prin metoda geofizică.

Fizico-chimice

Cu sprijinul colegilor de la Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare pentru Fizică și Inginerie Nucleară „Horia Hulubei” (România), pentru prima dată în Republica Moldova au fost realizate analiza PIXE a materialului ceramic din situl Lipoveni II „La Nisipărie”. De asemenea, la acest Institut au fost realizate, prin metoda radiocarbon C14, datări în baza materialul osteologic (animal și uman) din aşezările Saharna „Rude” și Lipoveni II „La Nisipărie”.

La Centrul Național de Studiu și Testare a Materialelor (Universitatea Tehnică a Moldovei) a fost analizată componența chimică, prin metoda EDX, a unei piese din fier și a fragmentelor unui vas ceramic, descoperite la Lipoveni II „La Nisipărie”.

Pedologice

În urma analizelor pedologice realizate asupra probelor de sol, prelevate din siturile Saharna „Țiglău”, Horodiște „La Șanț”, Lipoveni II „La Nisipărie”, Valul lui Traian de Sus, Parcani „Zanova” etc., s-a stabilit prezența unui înalt grad de antropizare a solului, fapt ce demonstrează o locuire intensă și îndelungată în aceste aşezări.

De asemenea, de la Valul lui Traian de Sus (sectorul Ecaterinovca-Valea Perjei) cu ajutorul colegilor de la Institut für Prähistorische Archäologie (Universitatea Liberă Berlin, Germania) au fost prelevate șase probe din nucleul valului, care au fost transportate pentru

analiză OSL la Institut für Angewandte Geologie, Universität für Bodenkultur din Viena, Austria.

Antropologice

Studiul antropologic a urmărit analiza resturilor scheletice descoperite în cuprinsul necropolei Saharna „Țiglău”. Acestea au fost prelevate din cele două înmormântări cu amenajări din piatră. Prima înmormântare (dublă) a oferit o asociere dintre doi indivizi. Primul schelet, foarte bine reprezentat, aparținea unui femeii cu o vârstă estimată de peste 50 de ani (adult bătrân). Cel de-al doilea schelet este parțial reprezentat și aparținea unui individ de sex masculin cu vârsta la deces de cca 20-30 de ani (adult tânăr). Din imediata apropiere au fost recuperate câteva resturi scheletice de la un sub-adult de 1.5-3 luni (*infant sau infans I*). După etapa preliminară a studiului antropologic s-au recoltat două probe pentru datare radiocarbon, fiind expediate la Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare pentru Fizică și Inginerie Nucleară „Horia Hulubei” (București, România). Starea fragmentară a scheletului de *infans* nu a permis obținerea unei probe pentru analiza ADN, deosebit de utilă pentru stabilirea relațiilor de rudenie a indivizilor din înmormântările colective. Un aspect important al studiilor antropologice este relevat de faptul că în contextul cercetării monumentelor funerare ale culturii Saharna, descoperirea din anul 2022 din situl „Țiglău” apare după o lungă pauză de cca 70 de ani, majoritatea absolută a vestigiilor din microzona omonimă provenind din anii '50 ai secolului trecut.

Astfel, rezultatele cercetărilor interdisciplinare completează, iar pe alocuri chiar înlocuiesc rezultatele investigațiilor arheologice tradiționale.

Organizarea de manifestări științifice - Colloquium-ul de vară de la Saharna

În perioada 28-31 iulie 2022, la baza arheologică a USM din satul Saharna, raionul Rezina a avut loc întrunirea științifică cu participarea specialiștilor în domeniu din Germania (4 persoane), România (13 persoane) și Republica Moldova (13 persoane). Subiectul discuțiilor s-a axat pe „*Descoperiri vechi și abordări noi în arheologia epocii fierului din spațiul tiso-nistrean*”. Rapoartele prezentate au vizat descoperiri mai vechi din siturile arheologice, în special din România și Republica Moldova, care din varii motive au rămas nepublicate. Astfel, cu ocazia acestui colloquium ele au devenit cunoscute specialiștilor, iar prin publicarea volumului de materiale ele vor deveni accesibile publicului larg. Membrii proiectului au prezentat la colloquium opt comunicări, care au avut la bază rezultatele cercetărilor din cadrul proiectului.

6. Diseminarea rezultatelor obținute în proiect în formă de publicații

1. **Monografii** (recomandate spre editare de consiliul științific/senatul organizației din domeniile cercetării și inovării)

1.1. monografii internaționale

1.2. monografii naționale

2. Capitole în monografii naționale/internaționale

3. Editor culegere de articole, materiale ale conferințelor naționale/internaționale

1. *Descoperiri vechi și abordări noi în arheologia epocii fierului din spațiul tiso-nistrean / Old discoveries and new approaches to the Archaeology of the Iron Age in the Tisa-Dniester*

area. Materialele colloquium-ului de vară de la Saharna (28-31 iulie 2022) / Proceedings of the Saharna Summer Colloquium (Juli 28th - 31th 2022). Eds.: ZANOCI, A., BĂȚ, M. Chișinău: Bons Offices, 2022, 200 p. ISBN

4. Articole în reviste științifice

4.1. în reviste din bazele de date Web of Science și SCOPUS (cu indicarea factorului de impact IF)

1. MUNTEANU, O., BĂȚ, M., ZANOCI, A. Following in the Celtic trader's footsteps: Early La Tène iron brooches in the Republic of Moldova. In: *Ephemeris Napocensis*. 2021, nr. XXXI, pp. 7-68. ISSN 1220-5249. <https://www.doi.org/10.33993/epnap.2021.31.7>

2. BĂȚ, M., ZANOCI, A. Date radiocarbon din situl aparținând primei epoci a fierului de la Saharna Mare–Dealul Mănăstirii (Republica Moldova). In: *Peuce s.n.* 2022, nr. XX, pp. 7-37. ISSN 0258-8102. <https://www.researchgate.net/publication/364994255>

3. KULKOVA, M.A., KASHUBA, M.T., KULKOV, A.M., RYABKOVA, T.V., VETROVA, M.N., ZANOCI, A., BUBNOVA, O.V. Iron sources and technologies during the Early Iron Age in the Northern Pontic Region. In: *Geoarchaeology and Archaeological Mineralogy. Springer Proceedings in Earth and Environmental Sciences*. Springer, Cham., 2022, pp. 11-28. ISSN 2524342X. https://doi.org/10.1007/978-3-030-86040-0_2

4. KULKOVA, M.A., KASHUBA, M.T., AGULNIKOV, S.M., KULKOV, A.M., STRELTSOV, M.A., VETROVA, M.N., ZANOCI, A. Impact of Paleoclimatic Changes on the Cultural and Historical Processes at the Turn of the Late Bronze - Early Iron Ages in the Northern Black Sea Region. In: *Heritage*. 2022, nr. 5, pp. 2258-2281. ISSN 2571-9408 <https://doi.org/10.3390/heritage5030118>

5. ZANOCI, A., BĂȚ, M., ASĂNDULESEI, A., SOCHIRCĂ, V., TENCARIU, A.-F., NAGACEVSCHI, T. Cercetări interdisciplinare în siturile arheologice din secolele IV-III a. Chr. din preajma localității Cogâlniceni (raionul Rezina, Republica Moldova). In: *Cercetări Arheologice*. 2022, nr. 29/1, pp. 13-33. ISSN 0255-6812. <https://doi.org/10.46535/ca.29.1.01>

6. ZANOCI, A. Two bronze objects of Western origin in the Saharna microregion, Rezina district, Republic of Moldova. In: *Studia Antiqua Archaeologica*. 2022, nr. 27/2, pp. ISSN 1224-2284

4.2. în alte reviste din străinătate recunoscute

4.3. în reviste din Registrul National al revistelor de profil (categoria B)

1. ZANOCI, A., ASĂNDULESEI, A., BĂȚ, M., SOCHIRCĂ, V., TENCARIU, A.-F., NAGACEVSCHI, T., DULGHER, V. Cercetări interdisciplinare la situl arheologic din epoca fierului Saharna „Rude”, raionul Rezina, Republica Moldova. In: *Tyragetia s.n.* 2022, nr. XVI/1, pp. ISSN 1857-0240

2. ZANOCI, A., BĂȚ, M., DULGHER, V., CHITIC, V., CUCULESCU, D. Habitatul din epoca fierului în preajma satului Socola, raionul Șoldănești. In: *Tyragetia s.n.* 2022, nr. XVI/1, pp. ISSN 1857-0240

3. MUNTEANU, O., IARMULSCHI, V., BATOG, N. Two brooches from Roman period discovered at Mârzoaia, Nisporeni region, Republic of Moldova (reconfirming the presence of sedentary communities in the Prut-Dniester interfluvium at the beginning of the 1st millennium AD). In: *Tyragetia s.n.* 2022, nr. XVI/1, pp. ISSN 1857-0240

4. COROBCEAN, A. Etnografie pentru arheologie: o revenire la problema utilizării materialelor etnologice în interpretarea arheologică. In: *Studia Universitatis Moldaviae (Seria Științe Umanistice)*, 2022, nr. 10, pp. ISSN 1811-2668

4.4. în alte reviste naționale

5. Articole în culegeri științifice naționale/internaționale

5.1. culegeri de lucrări științifice editate peste hotare

5.2 culegeri de lucrări științifice editate în Republica Moldova

6. Articole în materiale ale conferințelor științifice

6.1. în lucrările conferințelor științifice internaționale (peste hotare)

1. MUNTEANU, O., BĂȚ, M., IARMULSCHI, V., ZANOCI, A. Late La Tène Burials with weapons in the Eastern Carpathian Forest-Steppe: cultural connections with Central Europe. In: *Graves, Cenotaphs and Votive Deposits of Weapons in Europe – Bronze and Iron Ages. Proceedings of the 20th International Colloquium of Funerary Archaeology (Târgu Jiu, Gorj County, 7th-10th October 2021)*. SÎRBU, V., SCHUSTER, C., HORTOPAN, D., eds. Târgu Jiu: Editura Măiastra, 2022, pp. 111-134. ISBN 978-606-042-230-3 <https://www.researchgate.net/publication/362592340>

6.2. în lucrările conferințelor științifice internaționale (Republica Moldova)

6.3. în lucrările conferințelor științifice naționale cu participare internațională

1. ZANOCI, A., DULGHER, V., CHITIC, V. Istoria unui sit arheologic din satul Păpăuți, raionul Rezina, ignorat de arheologi. In: *Descoperiri vechi și abordări noi în arheologia epocii fierului din spațiul tiso-nistrean / Old discoveries and new approaches to the Archaeology of the Iron Age in the Tisa-Dniester area*. Materialele colloquium-ului de vară de la Saharna (28-31 iulie 2022) / Proceedings of the Saharna Summer Colloquium (Juli 28th - 31th 2022). ZANOCI, A., BĂȚ, M., eds. Chișinău: Bons Offices, 2022, pp. ISBN

2. SIMALCSIK, A., BĂȚ, M. Până unde mă va duce capul... O abordare interdisciplinară a unui caz de deformare craniană de tip Tumpline / As far as my head will carry me... An interdisciplinary approach about a tumpline cranial deformation case. In: *Descoperiri vechi și abordări noi în arheologia epocii fierului din spațiul tiso-nistrean / Old discoveries and new approaches to the Archaeology of the Iron Age in the Tisa-Dniester area*. Materialele colloquium-ului de vară de la Saharna (28-31 iulie 2022) / Proceedings of the Saharna Summer Colloquium (Juli 28th - 31th 2022). ZANOCI, A., BĂȚ, M., eds. Chișinău: Bons Offices, 2022, pp. ISBN

3. TOPAL, D., BĂȚ, M. Cazan scitic în cetate getică: o descoperire din 2002 de la Saharna Mare. In: *Descoperiri vechi și abordări noi în arheologia epocii fierului din spațiul tiso-nistrean / Old discoveries and new approaches to the Archaeology of the Iron Age in the Tisa-Dniester area*. Materialele colloquium-ului de vară de la Saharna (28-31 iulie 2022) / Proceedings of the Saharna Summer Colloquium (Juli 28th - 31th 2022). ZANOCI, A., BĂȚ, M., eds. Chișinău: Bons Offices, 2022, pp. ISBN

4. COROBCEAN, A., MATVEEV, S. Probleme de interpretare a biritualismului în culturile getică și Sântana de Mureș - Cerneahov. In: *Descoperiri vechi și abordări noi în arheologia epocii fierului din spațiul tiso-nistrean / Old discoveries and new approaches to the Archaeology of the Iron Age in the Tisa-Dniester area*. Materialele colloquium-ului de vară de la Saharna (28-

31 iulie 2022) / Proceedings of the Saharna Summer Colloquium (Juli 28th - 31th 2022). ZANOCI, A., BĂȚ, M., eds. Chișinău: Bons Offices, 2022, pp. ISBN

5. SOCHIRCĂ, V., NAGACEVSCHI, T. Roci prezente în stratul cultural aferent epocii fierului în siturile arheologice din microzona Saharna. In: *Descoperiri vechi și abordări noi în arheologia epocii fierului din spațiul tiso-nistrean / Old discoveries and new approaches to the Archaeology of the Iron Age in the Tisa-Dniester area*. Materialele colloquium-ului de vară de la Saharna (28-31 iulie 2022) / Proceedings of the Saharna Summer Colloquium (Juli 28th - 31th 2022). ZANOCI, A., BĂȚ, M., eds. Chișinău: Bons Offices, 2022, pp. ISBN

6. VORNIC, V., MATVEEV, S. Problema apartenenței etnice a purtătorilor „grupului cultural Etulia” în istoriografie. In: *Descoperiri vechi și abordări noi în arheologia epocii fierului din spațiul tiso-nistrean / Old discoveries and new approaches to the Archaeology of the Iron Age in the Tisa-Dniester area*. Materialele colloquium-ului de vară de la Saharna (28-31 iulie 2022) / Proceedings of the Saharna Summer Colloquium (Juli 28th - 31th 2022). ZANOCI, A., BĂȚ, M., eds. Chișinău: Bons Offices, 2022, pp. ISBN

6.4. în lucrările conferințelor științifice naționale

7. Teze ale conferințelor științifice

7.1. în lucrările conferințelor științifice internaționale (peste hotare)

1. ZANOCI, A., BĂȚ, M. Early Iron Age Enclosures and Landscape Archaeology in the Middle Dniester region. In: *7th International Landscape Archaeology Conference* (10-15 September 2022, Iași - Suceava, Romania). BODI, G., ASĂNDULESEI, A., VASILIU, C.D., MÎNDRESCU, M., MIHAILESCU-BÎRLIBA, L., VASILINIUC, I., eds. Iași: Editura Universității „A.I. Cuza”, 2022, p. 25. ISBN 978-606-714-716-2. <https://lac2022.rdrp.ro/wp-content/uploads/2022/10/LAC-2022-Book-of-Abstracts-Online-Section.pdf>

2. BĂȚ, M., ZANOCI, A. Foreign Objects for Gods? About a Middle La Tène Find from Mășcăuți „Dealul cel Mare” (Republic of Moldova). In: *3rd International Colloquium "Iron Age Sanctuaries and Cult Places": Inventory, offerings and rituals in the pre-Christian temples and sacred places of continental Europe and Mediterranean area (7th c. BC - 2nd c. AD)* (Alun, Hunedoara County (Romania), 16th -19th June 2022). Programme and abstracts. SÎRBU, V., PEȚAN, A., eds. Alun, 2022, pp. 9-10. <https://www.researchgate.net/publication/365040179>

7.2. în lucrările conferințelor științifice internaționale (Republica Moldova)

1. BĂȚ, M., ZANOCI, A., MUNTEANU, O. Influențe și elemente La Tène în microzona Orheiul Vechi. In: *Arheologie interdisciplinară. Metode, studii, rezultate* (15-17 august 2022, Orheiul Vechi). Chișinău, 2022, pp. 97-98. ISBN 978-9975-81-067-8. https://ibn.idsi.md/ro/vizualizare_articol/164911

2. COROBCEAN, A., CIOBANU, I., BRICEAG, I., NICOLAESCU, A. Considerații preliminare privind situl fortificat din epoca fierului Climăuții de Jos VIII „Pe Holm” (r-nul Șoldănești, R. Moldova). In: *Arheologie interdisciplinară. Metode, studii, rezultate* (15-17 august 2022, Orheiul Vechi). Chișinău, 2022, pp. 99-100. ISBN 978-9975-81-067-8. https://ibn.idsi.md/vizualizare_articol/164912

7.3. în lucrările conferințelor științifice naționale cu participare internațională

1. ZANOCI, A. Topografia așezărilor culturii Cozia-Saharna din regiunea Nistrului Mijlociu. In: *Conferința științifică „Istorie. Arheologie. Muzeologie” a Muzeului Național de*

Istorie a Moldovei (27-28 octombrie 2022, Chișinău). Rezumatele comunicărilor. Chișinău, 2022, pp. 68-69. ISBN 978-9975-166-14-0. https://ibn.idsi.md/ro/vizualizare_articol/166254

2. BĂȚ, M., SERBINOV, S., CHITIC, V., BORFOTINĂ, L. Imagine și identitate în cultura Saharna: o nouă figurină antropomorfă din lut, descoperită în situl arheologic de la „Țiglău” (r-nul Rezina, Republica Moldova). In: *Conferința științifică „Istorie. Arheologie. Muzeologie” a Muzeului Național de Istorie a Moldovei* (27-28 octombrie 2022, Chișinău). Rezumatele comunicărilor. Chișinău, 2022, pp. 70-71. ISBN 978-9975-166-14-0. https://ibn.idsi.md/ro/vizualizare_articol/166256

3. COROBCEAN, A. Considerații asupra unui văscior zoomorf, descoperit în incinta fortificată de la Stolniceni „Cetate” (raionul Hâncești). In: *Conferința științifică „Istorie. Arheologie. Muzeologie” a Muzeului Național de Istorie a Moldovei* (27-28 octombrie 2022, Chișinău). Rezumatele comunicărilor. Chișinău, 2022, p. 75. ISBN 978-9975-166-14-0. https://ibn.idsi.md/vizualizare_articol/166261

4. DULGHER, V. Structuri arheologice din epoca fierului din așezarea Calfa I „Cetățuie” (conform cercetărilor lui G.F. Cebotarenco din anii 1959, 1961-1962, 1964-1968). In: *Conferința științifică „Istorie. Arheologie. Muzeologie” a Muzeului Național de Istorie a Moldovei* (27-28 octombrie 2022, Chișinău). Rezumatele comunicărilor. Chișinău, 2022, pp. 76-77. ISBN 978-9975-166-14-0. https://ibn.idsi.md/vizualizare_articol/166262

5. VORNIC, V., MATVEEV, S. Date preliminare privind cercetările preventive în situl arheologic de la Hansca-La Livadă. In: *Conferința științifică „Istorie. Arheologie. Muzeologie” a Muzeului Național de Istorie a Moldovei* (27-28 octombrie 2022, Chișinău). Rezumatele comunicărilor. Chișinău, 2022, p. 101. ISBN 978-9975-166-14-0. https://ibn.idsi.md/vizualizare_articol/166320

6. ZANOCI, A., BĂȚ, M., DULGHER, V., CHITIC, V., CUCULESCU, D. Cercetări perieghetice în preajma satului Socola, raionul Șoldănești. In: *Sesiunea științifică a Departamentului Istoria Românilor, Universală și Arheologie* (Chișinău, 27 mai 2022). Rezumatele comunicărilor. Chișinău, 2022, pp. 27-28. ISBN 978-9975-159-41-8. https://ibn.idsi.md/ro/vizualizare_articol/157813

7. ZANOCI, A., CUCULESCU, D. O nouă fortificație „circulară”, descoperită în Pădurea Păpăușilor, raionul Rezina. In: *Sesiunea științifică a Departamentului Istoria Românilor, Universală și Arheologie* (Chișinău, 27 mai 2022). Rezumatele comunicărilor. Chișinău, 2022, p. 31. ISBN 978-9975-159-41-8. https://ibn.idsi.md/ro/vizualizare_articol/157815

8. COROBCEAN, A. Considerații privind abordarea identităților și proceselor etnice în lucrările lui Ion Niculiță. In: *Sesiunea științifică a Departamentului Istoria Românilor, Universală și Arheologie* (Chișinău, 27 mai 2022). Rezumatele comunicărilor. Chișinău, 2022, pp. 23-24. ISBN 978-9975-159-41-8. https://ibn.idsi.md/ro/vizualizare_articol/157811

9. MATVEEV, S., VORNIC, V., BRANIȘTE, T. Un pinten de fier din sec. IV d. Hr. descoperit la Lipoveni. In: *Sesiunea științifică a Departamentului Istoria Românilor, Universală și Arheologie* (Chișinău, 27 mai 2022). Rezumatele comunicărilor. Chișinău, 2022, pp. 37-38. ISBN 978-9975-159-41-8. https://ibn.idsi.md/vizualizare_articol/157820

10. VORNIC, V., MATVEEV, S. Un mormânt din epoca hunică descoperit la Costești. In: *Sesiunea științifică a Departamentului Istoria Românilor, Universală și Arheologie* (Chișinău, 27 mai 2022). Rezumatele comunicărilor. Chișinău, 2022, p. 39. ISBN 978-9975-159-41-8. https://ibn.idsi.md/vizualizare_articol/157821

11. SOCHIRCĂ, V., NAGACEVSCHI, T. Considerații privind vârsta solurilor din stratul cultural aferent epocii fierului în siturile arheologice din microzona Saharna. In: *Sesiunea*

științifică a Departamentului Istoria Românilor, Universală și Arheologie (Chișinău, 27 mai 2022). Rezumatele comunicărilor. Chișinău, 2022, pp. 25-26. ISBN 978-9975-159-41-8. https://ibn.idsi.md/vizualizare_articol/157812

12. VORNIC, V., CHITIC, V., POPOVICI, S., HEGHEA, S. Un sit arheologic din prima epocă a fierului, descoperit la Pohrebeni-Otac. In: *Sesiunea științifică a Departamentului Istoria Românilor, Universală și Arheologie* (Chișinău, 27 mai 2022). Rezumatele comunicărilor. Chișinău, 2022, pp. 29-30. ISBN 978-9975-159-41-8. https://ibn.idsi.md/vizualizare_articol/157814

13. BĂȚ, M. O descoperire latenoidă de la Mașcăuți „Poiana Ciucului”. In: *Sesiunea științifică a Departamentului Istoria Românilor, Universală și Arheologie* (Chișinău, 27 mai 2022). Rezumatele comunicărilor. Chișinău, 2022, p. 33. ISBN 978-9975-159-41-8. https://ibn.idsi.md/vizualizare_articol/157817

14. ZANOCI, A., CHITIC, V. Situl arheologic Soloncenii „Hlinaia”: revenire la valorificare și cercetare. In: *Colloquium-ul de vară de la Saharna „Descoperiri vechi și abordări noi în arheologia epocii fierului din spațiul tiso-nistrean”* (Saharna, 28-31 iulie 2022). Chișinău-Saharna, 2022, p. 10. ISBN 978-9975-87-998-9. https://ibn.idsi.md/ro/vizualizare_articol/162316

15. ZANOCI, A., DULGHER, V. Istoria unui sit arheologic din satul Păpăuți, raionul Rezina, ignorat de arheologi. In: *Colloquium-ul de vară de la Saharna „Descoperiri vechi și abordări noi în arheologia epocii fierului din spațiul tiso-nistrean”* (Saharna, 28-31 iulie 2022). Chișinău-Saharna, 2022, p. 15. ISBN 978-9975-87-998-9. https://ibn.idsi.md/ro/vizualizare_articol/162320

16. SIMALCSIK, A., BĂȚ, M. Până unde mă va duce capul... O abordare interdisciplinară a unui caz de deformație craniană de tip Tumpline. In: *Colloquium-ul de vară de la Saharna „Descoperiri vechi și abordări noi în arheologia epocii fierului din spațiul tiso-nistrean”* (Saharna, 28-31 iulie 2022). Chișinău-Saharna, 2022, pp. 12-13. ISBN 978-9975-87-998-9. https://ibn.idsi.md/vizualizare_articol/162318

17. TOPAL, D., BĂȚ, M. Cazan scitic în cetate getică: o descoperire din 2002 de la Saharna Mare. In: *Colloquium-ul de vară de la Saharna „Descoperiri vechi și abordări noi în arheologia epocii fierului din spațiul tiso-nistrean”* (Saharna, 28-31 iulie 2022). Chișinău-Saharna, 2022, p. 16. ISBN 978-9975-87-998-9. https://ibn.idsi.md/vizualizare_articol/162321

18. COROBCEAN, A., MATVEEV, S. Probleme de interpretare a biritualismului în culturile getică și Sântana de Mureș - Cerneahov. In: *Colloquium-ul de vară de la Saharna „Descoperiri vechi și abordări noi în arheologia epocii fierului din spațiul tiso-nistrean”* (Saharna, 28-31 iulie 2022). Chișinău-Saharna, 2022, p. 17. ISBN 978-9975-87-998-9. https://ibn.idsi.md/vizualizare_articol/162322

19. SOCHIRCĂ, V., NAGACEVSCHI, T. Roci prezente în stratul cultural aferent epocii fierului în siturile arheologice din microzona Saharna. In: *Colloquium-ul de vară de la Saharna „Descoperiri vechi și abordări noi în arheologia epocii fierului din spațiul tiso-nistrean”* (Saharna, 28-31 iulie 2022). Chișinău-Saharna, 2022, p. 20. ISBN 978-9975-87-998-9. https://ibn.idsi.md/vizualizare_articol/162325

20. SERBINOV, S. Cuptoare/installații pentru reducerea minereului de fier descoperite în siturile din sec. IV-III a. Chr. în silvostepa pruto-nistreană. In: *Colloquium-ul de vară de la Saharna „Descoperiri vechi și abordări noi în arheologia epocii fierului din spațiul tiso-nistrean”* (Saharna, 28-31 iulie 2022). Chișinău-Saharna, 2022, p. 21. ISBN 978-9975-87-998-9. https://ibn.idsi.md/vizualizare_articol/162326

21. VORNIC, V., MATVEEV, S. Problema apartenenței etnice a purtătorilor „grupului cultural Etulia” în istoriografie. In: *Colloquium-ul de vară de la Saharna „Descoperiri vechi și abordări noi în arheologia epocii fierului din spațiul tiso-nistrean”* (Saharna, 28-31 iulie 2022). Chișinău-Saharna, 2022, p. 30. ISBN 978-9975-87-998-9. https://ibn.idsi.md/vizualizare_articol/162335

22. CUCULESCU, D. Tehnici GIS în abordarea preliminară a siturilor arheologice. Studiu de caz: situl Rezina „Pădure”. In: *Sesiune națională cu participare internațională de comunicări științifice studențești*. Ediția 26, vol. 1, Chișinău: CEP USM, 2022, pp. 13-15. ISBN 978-9975-159-49-4. <http://dspace.usm.md:8080/xmlui/handle/123456789/7207>

23. SOCHIRCĂ, V., NAGACEVSCHI, T. Geopaedological investigations at the archaeological site Lipoveni II - *La Nisipărie* from Cimislia district. In: *Life sciences in the dialogue of generations: Connections between Universities. Academia and Business Community* (September 29-30, 2022, Chișinău, Republic of Moldova). Abstract book. Chișinău: Editura USM, 2022, p. 192. ISBN 978-9975-159-80-7. <http://dspace.usm.md:8080/xmlui/handle/123456789/7336>

24. ZANOCI, A., BĂȚ, M., DULGHER, V., CHITIC, V., CUCULESCU, D. Noi situri arheologice din epoca fierului în bazinul râului Rezina. In: *Conferința științifică națională cu participare internațională „Integrare prin cercetare și inovare”, dedicată Zilei internaționale a științei pentru pace și dezvoltare* (10-11 noiembrie 2022, Chișinău). Chișinău, 2022, pp. ISBN

25. MATVEEV, S., VORNIC, V., COROBCEAN, A. Date preliminare privind cercetările arheologice în bazinul râului Cogâlnic în anii 2020-2022. In: *Conferința științifică națională cu participare internațională „Integrare prin cercetare și inovare”, dedicată Zilei internaționale a științei pentru pace și dezvoltare* (10-11 noiembrie 2022, Chișinău). Chișinău, 2022, pp. ISBN

26. MATVEEV, S., SPRINCEAN, V., VORNIC, V. Utilizarea UAV în cercetările arheologice din bazinul râului Cogâlnic. Situl Lipoveni II-La Nisipărie. In: *Conferința științifică națională cu participare internațională „Integrare prin cercetare și inovare”, dedicată Zilei internaționale a științei pentru pace și dezvoltare* (10-11 noiembrie 2022, Chișinău). Chișinău, 2022, pp. ISBN

27. SOCHIRCĂ, V., NAGACEVSCHI, T. Configurația și natura profilurilor de sol ca dovadă a vârstei solului din siturile arheologice ale microzonei Saharna. In: *Conferința științifică națională cu participare internațională „Integrare prin cercetare și inovare”, dedicată Zilei internaționale a științei pentru pace și dezvoltare* (10-11 noiembrie 2022, Chișinău). Chișinău, 2022, pp. ISBN

7.4. în lucrările conferințelor științifice naționale

1. BĂȚ, M., ZANOCI, A., CHITIC, V. Cercetări arheologice la situl din prima epocă a fierului de la Saharna „Țigla”, raionul Rezina. In: *Cercetări arheologice în Republica Moldova: Campania 2021. Sesiunea Națională de Rapoarte* (20 aprilie 2022, Chișinău). Program. Rezumatele comunicărilor. Chișinău, 2022, pp. 25-27. ISBN 978-9975-87-966-8. https://ibn.idsi.md/ro/vizualizare_articol/154088

2. ZANOCI, A., SCHERF, D., BĂȚ, M., MEWES, M. Cercetări arheologice în preajma localității Horodiște, raionul Rezina. In: *Cercetări arheologice în Republica Moldova: Campania 2021. Sesiunea Națională de Rapoarte* (20 aprilie 2022, Chișinău). Program. Rezumatele

comunicărilor. Chișinău, 2022, pp. 32-34. ISBN 978-9975-87-966-8.
https://ibn.idsi.md/ro/vizualizare_articol/154093

3. ZANOCI, A., BĂȚ, M., ASĂNDULESEI, A., TENCARIU, A.-F., SERBINOV, S., SOCHIRCĂ, V., NAGACEVSCHI, T. Cercetări interdisciplinare la fortificația Cogâlniceni „Cetățuie”, raionul Rezina. In: *Cercetări arheologice în Republica Moldova: Campania 2021. Sesiunea Națională de Rapoarte* (20 aprilie 2022, Chișinău). Program. Rezumatele comunicărilor. Chișinău, 2022, pp. 35-37. ISBN 978-9975-87-966-8.
https://ibn.idsi.md/ro/vizualizare_articol/154095

4. ZANOCI, A., BĂȚ, M., DULGHER, V., Chitic, V., CUCULESCU, D. Cercetări perieghetice în preajma satului Mateuți, raionul Rezina. In: *Cercetări arheologice în Republica Moldova: Campania 2021. Sesiunea Națională de Rapoarte* (20 aprilie 2022, Chișinău). Program. Rezumatele comunicărilor. Chișinău, 2022, pp. 38-39. ISBN 978-9975-87-966-8.
https://ibn.idsi.md/ro/vizualizare_articol/154096

5. COROBCEAN, A. Cercetările arheologice la situl *Climăuții de Jos VIII-pe Holm* (r-nul Șoldănești) în anul 2021. In: *Cercetări arheologice în Republica Moldova: Campania 2021. Sesiunea Națională de Rapoarte* (20 aprilie 2022, Chișinău). Program. Rezumatele comunicărilor. Chișinău, 2022, pp. 44-46. ISBN 978-9975-87-966-8.
https://ibn.idsi.md/ro/vizualizare_articol/154098

6. MATVEEV, S., VORNIC, V. Cercetări arheologice la situl stratificat Lipoveni II-La Nisipărie în anul 2021. In: *Cercetări arheologice în Republica Moldova: Campania 2021. Sesiunea Națională de Rapoarte* (20 aprilie 2022, Chișinău). Program. Rezumatele comunicărilor. Chișinău, 2022, pp. 40-43. ISBN 978-9975-87-966-8.
https://ibn.idsi.md/vizualizare_articol/154097

7. Impactul științific, social și/sau economic al rezultatelor științifice obținute în cadrul proiectului

Impactul științific al etapei raportate constă în dezvoltarea unei platforme interdisciplinare în cadrul Universității de Stat din Moldova, precum și la nivel interinstituțional. Ca urmare cercetarea tradițională arheologică a fost completată cu o abordare interdisciplinară (geografie, biologie, ceramologie, fizică, chimie, informatică). Rezultatele științifice căpătate în cadrul proiectului vor servi drept bază pentru elaborarea de noi proiecte de cercetare științifică naționale și internaționale. De asemenea, acestea vor putea fi utilizate drept referințe pentru cercetările în domeniul pre- și protoistoriei atât al spațiului carpato-danubiano-pontic, cât și a celui central european. La fel, rezultatele cercetărilor din anul 2022 vor fi folosite pentru definitivarea tezelor de doctorat ale trei membri ai proiectului (V. Dulgher, S. Serbinov și V. Chitic), precum și altor doctoranzi, ale căror preocupări științifice se axează pe epoca fierului.

Impactul social-economic. În perioada de raportare au continuat activitățile de realizare a parteneriatului public-privat, inițiate de echipa proiectului. Una dintre direcțiile de manifestare a fost cooperarea cu agenții economici locali din regiune, materializată prin colaborarea inițiată de Centrul de Arheologie „Ion Niculiță”, USM și Max-Victor SRL. Firma a beneficiat de consultanță privind gestionarea teritoriului cu potențial arheologic aflat în proprietate privată, fiind realizate cercetări preventive și de salvare. De asemenea, a beneficiat de consultanță științifică din partea dr. Zanoci Aurel, echipa care a elaborat ghidul turistic „Destinațiile de turism cultural în Moldova. Regiunea Centru, Republica Moldova – Galați, România”, Chișinău: Bons Offices, 2022.

Un impact social și cultural au avut excursiile și lecțiile, organizate de membrii echipei proiectului în colaborare cu Agenția Națională Arheologică, pentru comunitatea din localitatea Lipoveni, raionul Cimișlia, în perioada cercetărilor arheologice la situl din punctul „La Nisipărie”. Întruniri similare au fost organizate și pentru comunitatea din localitatea Horodiște, raionul Rezina, în perioada cercetărilor arheologice la situl Horodiște „La Șanț”.

8. Infrastructura de cercetare utilizată în cadrul proiectului

Birourile 529, 531, 537, blocul central USM, dotate cu calculatoare și conexiune internet
Muzeul de Antichități „Tudor Arnăuț”, Universitatea de Stat din Moldova

Laboratorul E-Drone, Universitatea de Stat din Moldova

Laboratorul „Fizica și chimia solului «Valentin Vitu»”, Universitatea de Stat din Moldova

Baza arheologică a Universității de Stat din localitatea Saharna, raionul Rezina

Echipamente: Detector metale Garrett ACE 400i; Detector metale Garrett ACE 250; Drone quadcopter DJI Phantom 4 Pro V2.O; GPS-uri portabile Garmin GPSMAP 66st; Cameră foto DC Canon EOS 4000D; Cameră foto DC Canon EOS 800D; Gradiometru vertical Sensys cu 5 senzori (pus la dispoziție de Platforma Arheoinvest, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, România).

9. Colaborare la nivel național în cadrul implementării proiectului

- Muzeul Național de Istorie a Moldovei (accesul la Arhiva arheologică a MNIM; accesul pentru cercetare și valorificare a pieselor arheologice păstrate în fondurile MNIM; conservarea și restaurarea unor artefacte descoperite în timpul campaniilor arheologice din 2021 și 2022; publicații comune; predarea pentru depozitare în fondurile MNIM a pieselor arheologice, descoperite de către membrii proiectului în campania 2021)

- Muzeul Național de Etnografie și Istorie Naturală (accesul pentru cercetare și valorificare a pieselor arheologice păstrate în fondurile MNEIN)

- Agenția Națională Arheologică (cercetări arheologice comune; elaborarea comună a fișelor, pentru siturile cercetate în campaniile din anii 2021 și 2022; publicații comune)

- Centrul Național de Studiu și Testare a Materialelor, Universitatea Tehnică a Moldovei (analize EDX a pieselor de metal din siturile Lipoveni II „La Nisipărie” și Saharna Mare)

- Institutul de Geodezie, Prospecțiuni Tehnice și Cadastru (INGEOCAD) (utilizarea serviciului Web Mapping Service (WMS) de pe site-ul Geoportalului Infrastructurii Naționale de Date Spațiale și asigurarea accesului la harta topografică WMS (scara 1:50 000).

10. Colaborare la nivel internațional în cadrul implementării proiectului

- Departamentul Interdisciplinar de Științe, Platforma Arheoinvest, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” Iași, România (măsurători geofizice la siturile Saharna „Țiglău” și Țahnăuți; publicații comune)

- Centrul de Cercetări Antropologice „Olga Necrasov”, Academia Română – Filiala Iași, România (analiza antropologică a osemintelor umane descoperite în situl Saharna „Țiglău”; publicații comune)

- Institutul de Cercetări Eco-Muzeale „Gavrilă Simion”, Tulcea, România (consultări cu referire la artefactele din prima epocă a fierului din regiunea Nistrului Mijlociu, care își găsesc numeroase analogii pe teritoriul Dobrogei)

- Muzeul Național al Carpaților Răsăriteni, Sf. Gheorghe, România (stagiul de formare a tinerilor cercetători din proiect – V. Dulgher, în cadrul șantierului arheologic Bedehaza, jud. Covasna)
- Institutul de Fizică și Inginerie Nucleară „Horia Hulubei”, Măgurele, România (datări ale artefactelor descoperite în siturile Saharna „Țiglău” și Lipoveni „La Nisipărie”, prin utilizarea metodei 14C; analize PIXE ale ceramicii din situl Lipoveni „La Nisipărie”)
- Comisiunea Romano-Germanică a Institutului German de Arheologie (Römisch-Germanische Kommission), Frankfurt am Main, Germania (elaborarea unui proiect de cercetare comună, depus pentru evaluare și finanțare la DFG - Deutsche Forschungsgemeinschaft)
- Institutul de arheologie preistorică (Institut für Prähistorische Archäologie), Universitatea Liberă, Berlin, Germania (datări ale artefactelor descoperite în situl Saharna „Țiglău”, prin utilizarea metodei 14C; publicații comune; stagii de formare a cercetătorilor din proiect – S. Serbinov, S. Matveev, A. Zanoci)
- Institutul de geologie aplicată (Institut für Angewandte Geologie), Universität für Bodenkultur, Viena, Austria.

11. Dificultățile în realizarea proiectului

În legătură cu războiul din Ucraina, au fost interzise zborurile dronelor (UAV) în spațiul din preajma Nistrului, ceea ce a făcut imposibile prospecțiunile aeriene și realizarea de fotografii oblice la siturile din regiunea Nistrului Mijlociu. Fapt care nu a permis documentarea siturilor arheologice și pe această cale. De asemenea, în procesul de prospectare terestră a siturilor arheologice din regiunea Nistrului Mijlociu și bazinul râului Cogâlnic au apărut o serie de dificultăți legate de starea terenurilor pe care se află siturile arheologice. Multe terenuri sunt lăsate în părajină, respectiv fiind acoperite cu vegetație abundentă sau sunt înțelenite, fapt care nu a permis accesul către locul unde se presupune existența siturilor arheologice. De asemenea, în procesul de verificare a siturilor arheologice, repertoriat anterior, am constatat că localizarea lor, conform repertoriilor existente, nu este adecvată.

12. Diseminarea rezultatelor obținute în proiect în formă de prezentări la foruri științifice (comunicări, postere – pentru cazurile când nu au fost publicate în materialele conferințelor, reflectate în p. 6)

➤ Manifestări științifice internaționale (în străinătate)

- SIMALCSIK, Angela, dr.; BĂȚ, Mihail, dr.; Conferința „Situri și peisaje arheologice din spațiul românesc: complex-context-artefact”; Institutul de Arheologie Iași al Academiei Române, Iași, România, 19-22 octombrie 2022; Saharna Mare/„Dealul Mănăstirii”. mormântul nr. 3. Reconstituire paleo-patologică și ocupațională – raport oral.
- ZANOCI, Aurel, dr. conf.; Sesiunea de comunicări științifice „Milenii teaurizate. Creație și spiritualitate”; Muzeul Județean Buzău, România, 9-11 noiembrie 2022; Incinte „circulare” din epoca fierului în regiunea Nistrului Mijlociu: evoluție și funcționalitate – raport oral.
- BĂȚ, Mihail, dr.; Sesiunea de comunicări științifice „Milenii teaurizate. Creație și spiritualitate”; Muzeul Județean Buzău, România, 9-11 noiembrie 2022; De la circulația obiectelor și ideilor la mobilitatea indivizilor: considerații preliminare privind pătrunderea și răspândirea vestigiilor de tip La Tène în spațiul est-carpatic în perioada

târzie a epocii fierului – raport oral.

➤ Manifestări științifice internaționale (în Republica Moldova)

- ZANOCI, Aurel, dr. conf.; Conferința științifică internațională „Patrimoniul cultural de ieri – implicații în dezvoltarea societății durabile de mâine”, ediția a VI-a: Academia de Științe a Moldovei, Chișinău, Republica Moldova, 27-28 septembrie 2022; Patrimoniul arheologic din epoca fierului în regiunea Nistrului Mijlociu – raport oral.

➤ Manifestări științifice cu participare internațională

➤ Manifestări științifice naționale

13. Aprecieri și recunoașterea rezultatelor obținute **în proiect** (premiu, medalii, titluri, alte aprecieri).

- ZANOCI, Aurel; **Medalie de aur**; Euroinvent Book Salon, ed. 14, Iași, România, pentru volumul *Economie și mediu în spațiul tiso-nistean în epoca fierului / Economy and Environment in the Iron Age in the Tisza-Dniester region*, apărut în cadrul proiectului în anul 2021.

14. Promovarea rezultatelor cercetărilor obținute **în proiect** în mass-media:

➤ Emisiuni radio/TV de popularizare a științei

VORNIC, Vlad / Spațiul public (Radio Moldova, 03.06.2022) / Patrimoniul natural, cultural, arheologic: cercetare și valorificare.

➤ Articole de popularizare a științei

VORNIC, Vlad, MATVEEV, Sergiu. Așezarea din epoca romană târzie de la Sobari. In: *Funcționarul public*, martie 2022. nr. 5-6 (618-619), p. 16.

15. Teze de doctorat / postdoctorat susținute și confirmate în anul 2022 de membrii echipei proiectului

- BĂȚ, Mihail, Regiunea Nistrului Mijlociu în secolele XI-III a. Chr. / Teză de doctorat, conducător științific ZANOCI, Aurel.

16. Materializarea rezultatelor obținute **în proiect**

Forme de materializare a rezultatelor cercetării în cadrul proiectului pot fi produse, utilaje și servicii noi, documente ale autorităților publice aprobate etc.

- Ca urmare a prospecțiunilor arheologice au fost elaborate 30 fișe de sit, transmise Agenției Naționale Arheologice pentru fi introduse în Repertoriul Arheologic Național (RAN);
- Rezultatele cercetărilor arheologice, sub forma a cinci rapoarte științifice (ZANOCI, A. și colab., *Raport despre rezultatele investigațiilor arheologice și antropologice din anul 2021 la situl Saharna „Țiglău”*. Chișinău, 2022; ZANOCI, A. și colab., *Raport despre rezultatele investigațiilor arheologice din anul 2021 la situl Horodiște „La Cot”, raionul Rezina*. Chișinău, 2022; ZANOCI, A. și colab., *Raport despre rezultatele investigațiilor interdisciplinare din anul 2021 la siturile arheologice din raionul Rezina*, Chișinău, 2022; MATVEEV, S., VORNIC, V., ASĂNDULESEI, A. *Raport despre rezultatele cercetărilor periegetice și magnetometrice pe situl Ecaterinovca-Ialpuțeni-Valea*

Jeparului (r-nul Cimișlia) din anul 2021, Chișinău, 2022; MATVEEV, S., VORNIC, V. *Raport despre rezultatele cercetărilor arheologice la situl Lipoveni II-La Nisipărie (r-nul Cimișlia) din anul 2021*, Chișinău, 2022), au fost aprobate de Comisia Națională Arheologică din cadrul Ministerului Culturii și au fost depuse în Arhiva arheologică a Muzeului Național de Istorie a Moldovei.

17. Informație suplimentară referitor la activitățile membrilor echipei în anul 2022

- Membru/președinte al comitetului organizatoric/științific, al comisiilor, consiliilor științifice de susținere a tezelor
 - ZANOCI, Aurel / Sesiunea științifică a Departamentului Istoria Românilor, Universală și Arheologie, Universitatea de Stat din Moldova / Chișinău, 27 mai 2022 / președinte
 - ZANOCI, Aurel / Colloquium-ul de vară de la Saharna „Descoperiri vechi și abordări noi în arheologia epocii fierului din spațiul tiso-nistrean” / Saharna, 28-31 iulie 2022/ președinte
 - ZANOCI, Aurel / Conferința științifică „Istorie. Arheologie. Muzeologie” a Muzeului Național de Istorie a Moldovei (Chișinău, 27-28 octombrie 2022 / membru al comitetului științific
 - BĂȚ, Mihail / Colloquium-ul de vară de la Saharna „Descoperiri vechi și abordări noi în arheologia epocii fierului din spațiul tiso-nistrean” / Saharna, 28-31 iulie 2022/ membru
 - BĂȚ, Mihail / Sesiunea științifică a Departamentului Istoria Românilor, Universală și Arheologie, Universitatea de Stat din Moldova / Chișinău, 27 mai 2022 / membru
 - MATVEEV, Sergiu / Sesiunea științifică a Departamentului Istoria Românilor, Universală și Arheologie, Universitatea de Stat din Moldova / Chișinău, 27 mai 2022 / membru al comitetului științific
 - MATVEEV, Sergiu / Conferința științifică internațională „Latinitate, romanitate, românitare” (ediția VI-a) / Chișinău, 3-5 noiembrie 2022 / membru
 - MATVEEV, Sergiu / Consiliul științific de susținere a tezei de doctor a dlui Băț Mihail, Regiunea Nistrului Mijlociu în secolele XI-III a. Chr. / Chișinău, 1 iulie 2022 / secretar științific
 - MUNTEANU, Octavian / Consiliul științific de susținere a tezei de doctor a dlui Băț Mihail, Regiunea Nistrului Mijlociu în secolele XI-III a. Chr. / Chișinău. 1 iulie 2022 / membru.
- Redactor / membru al colegiilor de redacție al revistelor naționale / internaționale
 - MATVEEV, Sergiu / *Studia Universitatis Moldaviae. Seria Științe umanistice* (Universitatea de Stat din Moldova) / redactor-șef
 - MATVEEV, Sergiu / *Arheologia Preventivă în Republica Moldova* (Agenția Națională Arheologică) / secretar de redacție
 - MATVEEV, Sergiu / *Revista Arheologică* (Institutul Patrimoniului Cultural) / membru
 - MATVEEV, Sergiu / *Cercetări Arheologice* (Muzeul Național al României, București, România) / membru
 - ZANOCI, Aurel / *Tyragetia* (Muzeul Național de Istorie a Moldovei) / secretar de redacție
 - ZANOCI, Aurel / *Revista Arheologică* (Institutul Patrimoniului Cultural) / membru
 - ZANOCI, Aurel / *Thraco-Dacia* (Institutul de Arheologie „Vasile Pârvan”, București.

- România) / membru
- ZANOCI, Aurel / Peuce (Institutul de Cercetări Eco-Muzeale „Gavrilă Simion”. Tulcea, România) / membru
 - MUNTEANU, Octavian / Plural. History. Society. Culture (Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” / membru
 - MUNTEANU, Octavian / Arheologia Preventivă în Republica Moldova (Agenția Națională Arheologică) / membru
 - BĂȚ, Mihail / Peuce (Institutul de Cercetări Eco-Muzeale „Gavrilă Simion”, Tulcea, România) / membru
 - COROBCEAN, Andrei / Revista de Arheologie, Antropologie și Studii Interdisciplinare (Institutul de Cercetări Bioarheologice și Etnoculturale) / membru
 - SOCHIRCĂ, Vitalie / Studia Universitatis Moldaviae. Seria Științe reale și ale naturii (Universitatea de Stat din Moldova) / membru

18. Rezumatul activității și a rezultatelor obținute în proiect

The research carried out in 2022, within the project 20.80009.1606.14 *The archeological heritage of the Iron Age in the Middle Dniester region and the Cogâlnic River basin: interdisciplinary research and scientific development*, was aimed at archaeological field investigations with the collection of materials. To achieve the goal, archaeological explorations, surveys and excavations were carried out at the sites in the research area. These were complimented with a series of interdisciplinary researches: geophysical, physico-chemical, pedological and anthropological.

Archaeological explorations were carried out at 25 sites in the Middle Dniester region and at 8 sites in the Cogâlnic river basin and in the surrounding area. The investigations were aimed both at verification and surveying (GPS) of previously known settlements, as well as at the discovery of new sites (the fortifications of Socola I, Socola II, Pohrebeni and the settlements of Socola II, Socola IV, Țareuca III, Otac. etc.).

Surveys carried out at four fortifications (Parcani “Zanova”, Curătura, Păpăuți “Cetate” and Pohrebeni) demonstrated the presence of an Iron Age human occupation layer in their areas. Also, in 2022, archaeological excavations were carried out at two sites in the Middle Dniester region (Saharna “Țiglău” and Horodiște “La Șanț”) and at three sites in the the Cogâlnic river basin and the adjacent territory (Lipoveni II “La Nisipărie”, Hansca “La Livada” and the Lower Trajan’s Wall). Of interest are the results of archaeological research in the Saharna “Țiglău”, where occupation layers dating back to the time from the second half of the 12th century to the 7th century BC were found. Besides, on the outskirts of the settlement, two adult burials and one child’s burial were investigated, made in stone structures, under an earthen mound. The graves, according to the grave goods, date back to the 10th-9th centuries BC. At Horodiște “La Șanț” the remains of a Getic fortification of the 4th-3rd centuries BC were investigated. Also, as a result of archaeological research at the sites of Lipoveni II “La Nisipărie” and Hansca “La Livada” several archaeological complexes (household pits, hearths and furnaces) were identified, most of which belong to the Iron Age, as well as to the Late Roman period.

From the sites investigated through surveys and archaeological excavations, soil samples were taken, which, following the analyses carried out in the Soil Physics and Chemistry Laboratory of the Moldova State University, showed the presence of a high degree of soil anthropotization, a fact indicating intensive and long-term habitation of these settlements.

The geophysical surveys, carried out at the Saharna “Țiglău” and Țahnăuți sites, revealed numerous positive anomalies: traces of dwellings, supply pits, fire installations, and so on, which denote the activity of human communities in these settlements. The obtained results contribute to the study of the planimetry of these settlements and, at the same time, will facilitate the research of archaeological structures through invasive methods (surveys, excavations).

Through physico-chemical research, using the C14 radiocarbon method, an effort was made to establish the absolute chronology of some artifacts originating from the Saharna “Țiglău” and Lipoveni II “La Nisipărie” settlements.

Anthropological research, in turn, was focused on the study of human skeletons found on the outskirts of the Saharna “Țiglău” settlement.

The research results obtained within the framework of the project were used in 17 scientific articles and 37 summaries of reports presented at four international conferences abroad, one international conference in the Republic of Moldova, six national conferences with international participation and one national conference.

From July 28 to July 31, 2022, the Summer Colloquium was organized in Saharna on the topic “Old discoveries and new approaches to the Archaeology of the Iron Age in the Tisa-Dniester area”, which was attended by 30 researchers from Romania, Germany and the Republic of Moldova; the project members presented eight communications based on the research within the project.

Cercetările efectuate în anul 2022, în cadrul proiectului 20.80009.1606.14 *Patrimoniul arheologic din epoca fierului în regiunea Nistrului Mijlociu și bazinul râului Cogâlnic: cercetare interdisciplinară și valorificare științifică*, au avut drept scop investigațiile arheologice de teren cu colectarea de materiale. Pentru atingerea scopului au fost realizate periegheze, sondaje și săpături arheologice la siturile din spațiul de cercetare. Acestea au fost complimentate cu o serie de cercetări interdisciplinare: geofizice, fizico-chimice, pedologice și antropologice.

Perieghezele arheologice au fost realizate la 25 de situri din regiunea Nistrului Mijlociu și la 8 – din bazinul râului Cogâlnic și în spațiul aferent. Investigațiile au fost orientate atât spre verificarea și reperarea (GPS) așezărilor cunoscute anterior, cât și spre descoperirea de situri noi (fortificațiile Socola I, Socola II, Pohrebeni și așezările Socola II, Socola IV, Țareuca III, Otac ș.a.

Sondajele efectuate la patru fortificații (Parcani „Zanova”, Curătura, Păpăuți „Cetate” și Pohrebeni) au demonstrat prezența în incinta lor a unui nivel de locuire din epoca fierului.

La fel, în anul 2022, au fost realizate săpături arheologice la două situri din regiunea Nistrului Mijlociu (Saharna „Țiglău” și Horodiște „La Șanț”) și la trei – din bazinul râului Cogâlnic și spațiul aferent (Lipoveni II „La Nisipărie”, Hansca „La Livadă” și Valul lui Traian de Sus).

Interes prezintă rezultatele cercetărilor arheologice de la Saharna „Țiglău” unde au fost documentate nivele de locuire, începând cu a doua jum. a sec. XII și până în sec. VII a. Chr. De asemenea, la marginea așezării au fost cercetate două înmormântări de adulți și o înmormântare de copil, depuse în construcții din piatră, sub mantaua unui tumul, ridicat din pământ. Mormintele, conform inventarului descoperit, se încadrează cronologic în sec. X-IX a. Chr.

La Horodiște „La Șanț” au fost cercetate vestigiile amenajărilor defensive ale unei fortificații getice din sec. IV-III a. Chr. Iar, în urma investigațiilor arheologice pe siturile de la Lipoveni II „La Nisipărie” și Hansca „La Livadă” au fost identificate mai multe complexe arheologice

(gropi menajere, vetre și cuptoare), majoritatea dintre care se încadrează în epoca fierului, precum și în perioada romană târzie.

Din siturile investigate prin sondaje și săpături arheologice au fost prelevate probe de sol, care în urma analizelor, efectuate în Laboratorul „Fizica și chimia solului”, Universitatea de Stat din Moldova, s-a stabilit prezența unui înalt grad de antropizare a solului, fapt ce demonstrează o locuire intensă și îndelungată în aceste așezări.

Prospecțiunile geofizice, efectuate la siturile Saharna „Țiglău” și Țahnăuți au scos în evidență numeroase anomalii pozitive: urme ale unor locuințe, gropi de provizii, instalații de foc etc., care denotă activitatea comunităților umane din aceste așezări. Rezultatele căpătate contribuie la studierea planimetriei acestor așezări și, totodată, vor facilita cercetarea structurilor arheologice prin metode invazive (sondaje, săpături).

Prin cercetările fizico-chimice, utilizând metoda radiocarbon C14, s-a străduit stabilirea cronologiei absolute a unor artefacte, ce provin din așezările de la Saharna „Țiglău” și Lipoveni II „La Nisipărie”.

Cercetările antropologice, la rândul său, au fost orientate spre studierea scheletelor umane, descoperite la periferia așezării Saharna „Țiglău”.

Rezultatele cercetărilor, căpătate în cadrul proiectului, au fost valorificate prin intermediul a 17 articole științifice și a 37 rezumate ale comunicărilor prezentate la patru conferințe internaționale (peste hotare), o conferință internațională (în Republica Moldova), șase conferințe naționale cu participare internațională și o conferință națională.

În perioada 28-31 iulie 2022, la Saharna a fost organizat Colloquium-ul de vară cu tema „Descoperiri vechi și abordări noi în arheologia epocii fierului din spațiul tiso-nistean / Old discoveries and new approaches to the Archaeology of the Iron Age in the Tisa-Dniester area”, la care au participat 30 de cercetători din România, Germania și Republica Moldova, membrii proiectului prezentând opt comunicări bazate pe cercetările din cadrul proiectului.

19. Recomandări, propuneri

Având în vedere faptul că unele reviste sau edituri, care publică culegeri de articole nu promovează politica de acces deschis și, respectiv, nu permit plasarea articolelor pe pagini electronice. Astfel, este dificil de a indica adresa electronică la care poate fi consultat articolul sau lucrarea, solicitată de „modelul de raportare științifice anuală”. De asemenea, considerăm că ar fi bine de plasat perioada de raportare mai spre sfârșitul anului, fiindcă în lunile noiembrie și decembrie mai sunt planificate o serie de activități (cercetări de teren, conferințe, publicații).

Conducătorul de proiect

Data:

14. 11. 2022

**Executarea devizului de cheltuieli, conform anexei nr. 2.3 din
contractul de finanțare nr. 106 PS din data de 03.01.2022**

Cifrul proiectului: 20.80009.1606.14

I. Buget (resurse generale)

Cheltuieli, mii lei				
Denumirea	Cod Eco (k6)	Anul de gestiune 2022		
		Aprobat	Modificat +/-	Precizat
Remunerarea muncii angajaților conform statelor	211180	530,3		530,3
Contribuții de asigurări sociale de stat obligatorii	212100	127,3		127,3
Deplasări în interes de serviciu în interiorul țării	222710	60,0		60,0
Servicii editoriale	222910	5,0		5,0
Servicii de protocol	222920	4,8		4,8
Procurarea materialelor de uz gospodăresc și rechizitelor de birou	336110	4,1		4,1
Total		731,5		731,5

II. Cofinanțare (mijloace colectate interne)

Cheltuieli, mii lei				
Denumirea	Cod Eco (k6)	Anul de gestiune 2022		
		Aprobat	Modificat +/-	Precizat
Procurarea mașinilor și utilajelor	314110	50,0		50,0
Total		50,0		50,0

Conducătorul organizației / (Șarov Igor)

Contabil șef / (Cojocaru Liliana)

Conducătorul de proiect / (Zanoci Aurel)

Data:

14.11.2022

Componența echipei proiectului

Cifra proiectului 20.80009.1606.14

Echipa proiectului conform contractului de finanțare (la semnarea contractului)						
Nr.	Nume, prenume (conform contractului de finanțare)	Anul nașterii	Titlul științific	Norma de muncă conform contractului	Data angajării	Data eliberării
1.	Zanoci Aurel	1967	doctor	0,5	03.01.2022	
2.	Matveev Sergiu	1975	doctor	0,25	03.01.2022	
3.	Vornic Vladimir	1971	doctor	0,25	03.01.2022	
4.	Corobcean Andrei	1985	doctor	0,25	03.01.2022	
5.	Sochircă Vitalie	1970	doctor	0,5	03.01.2022	
6.	Nagacevschi Tatiana	1959	doctor	0,5	01.02.2022	
7.	Simalcsik Angela	1975	doctor	0,25	03.01.2022	
8.	Munteanu Octavian	1967	doctor	0,5	01.02.2022	
9.	Băț Mihail	1982	master	1,0	03.01.2022	
10.	Asăndulesei Andrei	1983	doctor	0,5	01.02.2022	31.07.2022
11.	Dulgher Victor	1994	master	1,0	03.01.2022	
12.	Serbinov Sergiu	1996	master	0,75	01.07.2022	
13.	Chitic Vladimir	1996	master	0,75	03.01.2022	
14.	Sprincean Veaceslav	1980	doctor	0,25	nu a fost angajat	

Ponderea tinerilor (%) din numărul total al executorilor conform contractului de finanțare	42.86%
--	--------

Modificări în componența echipei pe parcursul anului 2022					
Nr.	Nume, prenume	Anul nașterii	Titlul științific	Norma de muncă conform contractului	Data angajării
1.					

Ponderea tinerilor (%) din numărul total al executorilor la data raportării	46.15%
---	--------

Conducătorul organizației _____ / (Șarov Igor)

Contabil șef _____ / (Cojocaru Liliana)

Conducătorul de proiect _____ / (Zanoci Aurel)

Data _____ / 11. 2022